

Det kongelige Kulturdepartement
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Drammen, 30.10.2014

Journalnr. 2014/394

Saksnr: 116

Arkivkode: 309/0

Høringssvar fra Drammen kirkelige fellesråd: "Staten og Den norske kirke - et tydelig skille"

Drammen kirkelige fellesråd behandlet saken i sitt møte den 20.oktober 2014 med følgende vedtak:

Sak 52/14 Høring: "Staten og Den norske kirke – et tydelig skille"

Vedtak: (enstemmig)

Drammen kirkelige fellesråd setter pris på muligheten for å kunne kommentere departementets forslag i høringsnotatet "Staten og Den norske kirke – et tydelig skille".

Drammen kirkelige fellesråd har debattert høringsforslaget, og oversender sitt høringssvar til departementet innen høringsfristen.

Drammen kirkelige fellesråds høringssvar:

Innledning

Vi har fått oversendt fra Departementet høringsnotatet «*Staten og Den norske kirke – et tydelig skille*», datert 2. september 2014. Drammen kirkelige fellesråd takker for anledningen til å avgi høringsuttalelse. Foruten en generell innledning, der vi presenterer våre hovedpunkter, vil vi også på noen punkter mer konkret kommentere utkastet til ny kirkelov, som er vedlagt høringsnotatet. Det er naturlig å begrense oss til de endringsforslag som er særlig relevante – sett fra Fellesrådets perspektiv.

Våre hovedsynspunkter

Vi merker oss at departementet har lagt tre viktige premisser til grunn for sine forslag:

- «*Grunnlovens § 16 ligger fast [i sin nåværende ordlyd]*
- *Den norske kirke skal fortsatt finansieres over offentlige budsjetter*
- *Soknenes rettslige og økonomiske selvstendighet skal føres videre.» (Dpt s.9)*

Vi er enige med Departementet i at dette er vesentlige premisser i det videre arbeid med stat-kirke-forholdet. Utover dette vil vi levere fire kritiske merknader av mer generell karakter:

- 1) Selve tittelen, som annonserer «Et tydelig skille», kan diskuteres. Relasjonen stat-kirke vil fortsatt måtte bære preg av ulike former for samhandling, og departementet så vel som staten vil tydeligvis på flere måter fortsatt ha et betydelig medansvar for Den norske kirke, og skal fortsatt bidra til egnede og forutsigbare rammevilkår for en inkluderende folkekirke?
- 2) Høringsnotatet er i det vesentlige opptatt av å legge grunnlaget for en **første fase** i forholdet mellom stat – kirke. Det er bare antydningssvis at utkastet foregriper hva som vil skje i neste fase av arbeidet med stat-kirke-forholdet. I en «fase 2» vil det for eksempel være aktuelt med en kortere rammelov som regulerer forholdet mellom staten og Den norske kirke, eventuelt at Den norske kirke omtales som en del av en samlet lov om tros- og livssynssamfunn. Etter vår mening er det viktig at de ordninger og rammer som etableres i en første fase er gjennomtenkte og legger et best mulig grunnlag å bygge videre på når man skal iverksette neste fase. Vi er usikre på om så har skjedd. Vi forstår at denne fasen har et spesielt fokus på overføring av ansvaret for de statlige oppgaver og medarbeidere, men dette blir for detaljert styring av enkelte spørsmål (prestenes organisering og stillingsbetegnelser) samtidig som dagens “øremerking” av det virkelige “store” prosjektet med trosopplæringsmidler til menighetene risikerer å viskes ut gjennom statens budsjettering til kirkemøtet kun ved hjelp av en felles “sekkepost” hvor Kirkemøtet selv står for prioriteringen i etterkant. Finansieringsforpliktelsen i §22 er etter vår mening for svak.
- 3) «Hovedspørsmålene [i høringsutkastet] knytter seg til etablering av Den norske kirke som eget rettssubjekt og overføring av arbeidsgiveransvaret for prester og ansatte ved bispedømmerådene og Kirkerådets administrasjon til Den norske kirke.» (Dept.) Det er **Kirkemøtet**, med Kirkerådet som utøvende instans, som skal opptre på vegne av det nye sentrale rettssubjekt, når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov. Derfor bør det, i §2, nevnes en presisering av at det er Kirkemøtet og Soknet som representerer “Den norske kirke”! Lovverket bør poengtere en samarbeidsplikt mellom disse. Det kreves åpenbart ekstraordinær oppfølging fra Departementet før Kirkemøtet vil være i stand til å løse alle de nye oppgaver som gir seg av virksomhetsoverdragelsen fra staten. Vi ser det som naturlig at kompetanse og ressurser i departementets kirkeavdeling overføres til kirkens egne organer.
- 4) Drammen kirkelige fellesråd støtter for øvrig departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet som **soknet** har i dagens kirkelige lovgivning. Samtidig som departementet klart fastslår dette og fastholder det gjennom hele høringsdokumentet, så kan likevel resultatet bli at soknets selvstendighet svekkes, siden man nå er så opptatt av å definere at så og si alle departementets oppgaver nå skal tillegges det nye rettssubjektet. Det kan skape uhenksommessig spenning mellom rettssubjektene. Det bør være opp til Kirkemøtet å lage lov og ordninger internt for å løse denne spenningen.

Kommentarer til de enkelte paragrafer i nytt forslag til kirkelov

Denne delen kan gjøres ganske kortfattet, siden håndteringen av kirkeloven i høringsdokumentet er relativt konservativ. Man har i denne omgang bevart de

vesentligste anliggender i eksisterende lov og har stort sett bare endret det som trengs i og med den virksomhetsoverdragelse til nytt rettssubjekt som nå forestår.

Lovutforming

- 1) Kirkeloven starter altså med tydelig å fastslå at «*soknet* er den grunnleggende enhet i Den norske kirke og kan ikke løses fra denne.» (§ 2) Det kan fort oppfattes som uklart hvem Den norske kirke er, ikke juridisk, men i det daglige. Dette er departementet klar over i høringsnotatet, og vi ber om at det nye rettssubjektet blir betegnet som “Den norske kirkes kirkemøte”. For øvrig merker vi oss at det ikke er forslag til endringer i §§ 5 – 9 som omhandler soknets organer, oppgaver og rettslige status. Det er viktig med en tydeliggjøring av myndighetsområdene til de enkelte kirkelige organer, og at det, som nevnt, tydeliggjøres at Den norske kirke er både Kirkemøtet og soknene i lovteksten.
- 2) § 24 omhandler *Kirkemøtet*. Det foreslås at det er Kirkemøtet som opptre på vegne av det nye sentrale rettssubjekt, når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov. I høringsnotatet er det i utgangs-punktet ikke fastsatt detaljerte regler for hvilke andre organer som kan opptre på vegne av rettssubjektet, *Den norske kirke*, annet enn i spørsmålet som gjelder økonomi der det foreslås lovregulert at det er Kirkerådet som er det ansvarlige organ.
- 3) Departementets forslag innebærer at det nye sentrale rettssubjektet; Kirkemøtet, vil overta arbeidsgiveransvaret for alt nåværende statlig personell i Den norske kirke (menighetsprester, prostene, biskopene og de tilsatte ved bispedømmekontorene og Kirkerådets/BMs sekretariat). Forslaget følger i stor grad opp Kirkemøtets vedtak fra 2013, og vi anser dette som en naturlig konsekvens av etableringen av det nye rettssubjekt for Den norske kirke. Det mangler imidlertid en tydeliggjøring av at det siktes mot at det skal etableres en felles arbeidsgiverlinje, og at plasseringen av arbeidsgiveransvaret hos et nytt rettssubjekt (Kirkemøtet) bare er en midlertidig løsning før det besluttes hvilket rettssubjekt som skal være felles arbeidsgiver i Den norske kirke.
- 4) Departementet foreslår at disiplinærvedtak (oppsigelse, avskjed og suspensjon) skal kunne påklages til en uavhengig klagenemnd i §§27 og 38. Drammen kirkelige fellesråd er uenig i forslaget om å opprette et slikt organ. Det kan fort gi et uryddig og uklart system dersom partene må forholde seg til flere instanser når det oppstår arbeidskonflikter. Arbeidsmiljøloven bør gjelde for alle arbeidsforhold i Den norske kirke. Det kan virke som om klageorganet erstatter Læremnda. Det kan ikke være meningen. Lærenemndas oppgaver bør ivaretas av andre instanser som Den norske kirke bestemmer innen sin organisasjonstruktur. I og med at Kirkemøtet nå blir et eget rettssubjekt, og derfor også “rett saksøkt” i arbeidsrettslig forstand, blir det unødvendig med et eget klageorgan fordi man da kan gjøre som i alle andre arbeidsmessige sammenhenger, - gå til sivilt søksmål dersom arbeidstager mener seg urettmessig behandlet.
- 5) Vi merker oss at Kirkemøtet har som oppgave å fastsette tjenesteordninger m.m. Dette er en viktig oppgave for en kirke som ikke bare består av prester, proster og biskoper. Høringsnotatet foreslår likevel at det i kirkeloven inntas bestemmelser om at det skal være prest i hvert sokn, prost i hvert prosti og biskop i hvert bispedømme. Drammen kirkelige fellesråd er enige i forslaget som innebærer en lovfesting av soknets rett til å bli betjent av prest. En lovbestemt rett for soknene til prest, forutsetter en aktiv forpliktelse

fra staten til å finansiere en landsomfattende prestatjeneste slik det er formulert i ny §22. Svakheten i denne formuleringen er at det ikke nevnes hvor mye, eller hvor ofte denne retten kan kreves fra soknene! Vi vil igjen også understreke behovet for å lovfeste forpliktelsen til å dekke også de andre tjenester som staten i dag dekker særskilt, og som de norske menigheter merker godt i det daglige; trosopplæring, diakoni og katekettjeneste. Det er for svakt at §22 kun nevner prestatjenesten samt regionale og nasjonale tiltak.

- 6) For øvrig merker vi oss at Fellesrådets lovfestede oppgaver er uendret. Det er viktig nok, men det avspeiler ikke at kirkelig fellesråd fort vil måtte ivareta nye oppgaver og få en endret plassering i det totale kirkebildet.
- 7) Drammen kirkelige fellesråd merker seg også at Høringsdokumentet ikke foreslår endringer i § 15 om Kommunens økonomiske ansvar. Dette støtter vi.
- 8) Veien videre? Departementet nevner at det "i forbindelse med arbeidet med ny rammelovgivning vil reises spørsmål om en omlegging av dagens finansierungsordninger for kirken, slik at kirken på det økonomiske området blir mer fristilt og selvstendig". Drammen kirkelige fellesråd savner en tydeliggjøring av ulike framtidige finansierungsmodeller som kan være aktuelle. Det er viktig at det poengteres at den økonomiske forutsigbarheten for kirken gjenspeiles i finansierungsmetoder som er tuftet på Grunnlovens tekst om at Den norske kirke er Norges folkekirke, og derfor betjener hele det norske samfunnet i tillegg til "enkeltmedlemmer"! Dette gjør Den norske kirke til noe mer altomfattende enn de andre religiøse organisasjoner i Norge. Det bør da ikke være økonomiske incentiver som avgjør tilhørigheten til Den norske kirke, og vi nevner at for eksempel en felles livssynsavgift for alle kan danne økonomigrunlaget for alle religiøse organisasjoner.

Høringssvar vedtatt i Drammen kirkelige fellesråd, den 20.10.2014

Drammen den 30.oktober 2014
Ivar Nygård
kirkeverge i Drammen